

Mitolojinin Elçisi

KAMAL ABDULLA

Armağanı

Editör

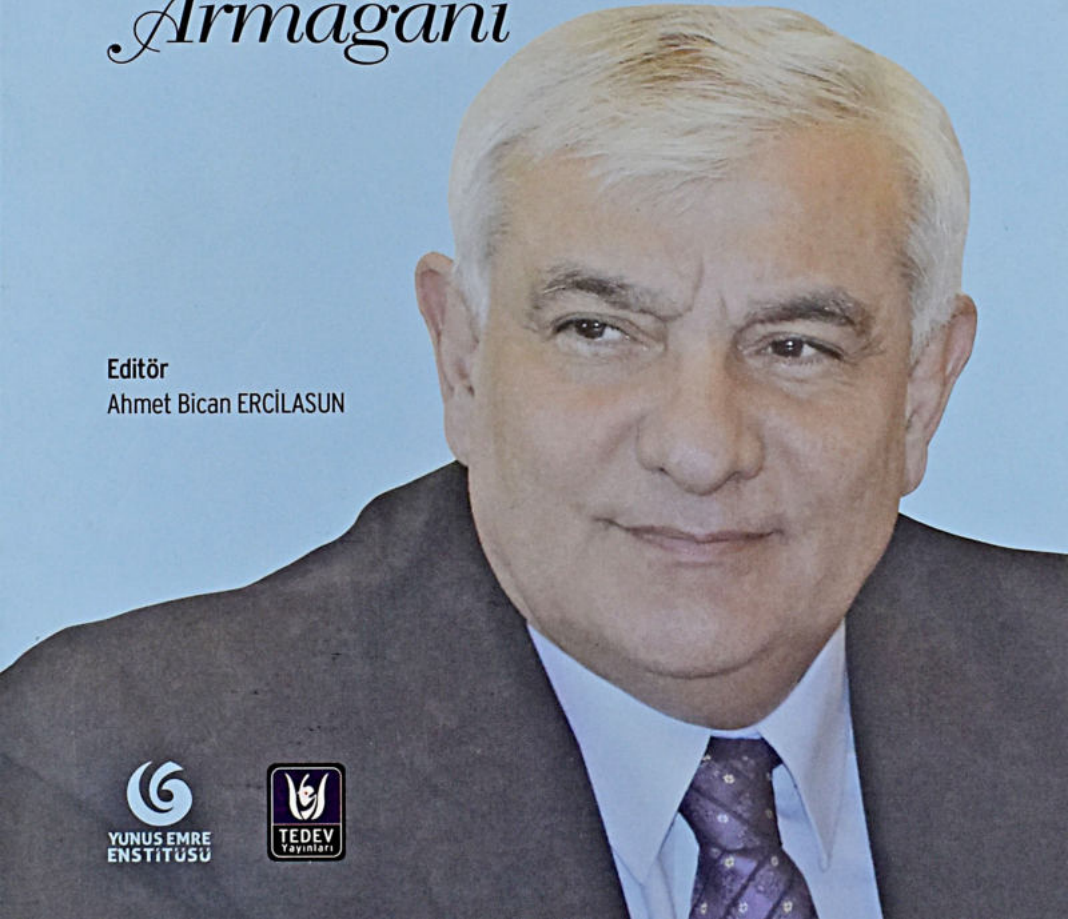
Ahmet Bican ERCİLASUN

YUNUS EMRE
ENSTİTÜSÜ

TEDEV
Yayınları

Mitolojinin Elçisi
KAMAL ABDULLA
Armağanı

Mitolojinin Elçisi
KAMAL ABDULLA
Armağanı

Editör
Ahmet Bican ERCİLASUN

Azərbaycan milli
kitabxanası

TEDEV
Yayımları

Yunus Emre Enstitüsü

Kafkasya Üniversiteler Birliği

KÜNİB

Mitolojinin Elçisi
KAMAL ABDULLA'NIN
Doğumunun 70. Yılına Armağan

Editor: Ahmet Bican Ercilasun (Türkiye)

Yayın Kurulu

Şeref Ateş (Türkiye), Osman Fikri Sertkaya (Türkiye), İsa Habibbeyli (Azerbaycan),
Fikret Türkmen (Türkiye), Haluk Şükrü Akalın (Türkiye), Ramazan Korkmaz (Türkiye),
David Qosiridze (Gürcistan), Aleksandr Bondarev (Rusya), Mişel Bozdemir (Fransa),
Sandro Teti (İtalya), Erden Kajibekov (Kazakistan)

Hazırlayanlar

Elçin İbrahimov (Azerbaycan), Bahtiyar Aslan (Türkiye), İmdat Avşar (Türkiye)

ISBN: 978-605-7817-36-5

Kapak - Mizanpaj: Atilla Ceylan

Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları: 246

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sertifika No: 16549

1. Baskı, Aralık 2020

TÜRK EDEBİYATI VAKFI YAYINLARI

Divanyolu Cad. No: 14 Sultanahmet - Fatih / İstanbul

Tel: 0212 526 16 15 - 527 50 32 Faks: 0212 513 77 49

www.turkedebiyati.com.tr / tedev30@gmail.com / tedev@turkedebiyati.com.tr

Twitter: @turkedebiyati72 / @turkedebiyatiV

Instagram: @turkedebiyati72 / @tedev78

Facebook: facebook.com/turkedebiyativakfi

ŞENYILDIZ MATBAACILIK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.

Gümüşsuyu Cad. Işık Sanayi Sitesi No: 19/C 102 Topkapı - İstanbul

Tel: 0212 483 47 91 (Pbx) Sertifika No: 45097

© Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, yayının basılı hakları yanında, yayının elektronik ortamda hazırlanması, basılması, çoğaltılması, fiyatlandırılması, dağıtılması, satılması ve pazarlanması veya bu konular ile ilgili istendiğinde firmalarla çalışılması konusunda tüm kanuni hakların tek yetkilisidir.

MÜNDƏRİCAT

Kamal Abdulla Ömrü: Olgular Işığında	9
Ahmet B. Ercilasun (Türkiye) Önsöz Evezi: Kâmal Abdulla 70 Yaşında	15
Şeyx Allahşükür Paşazadə (Azərbaycan) Uca və Mərhəmətli Allah'ın Adı İlə!	19
Zeynep Korkmaz (Türkiye) Değerli Meslektaşım Kemal Bey	21
Barbara Kellner-Heinkele (Almaniya) XVI Əsr Avropasında Tatarlar	23
Anar (Azərbaycan) Ad Günün Mübarək, Kamal	30
Osman Fikri Sertkaya (Türkiye) Kamal Abdulla İçin	33
Franco Kardini (İtaliya) Franco Kardindən Kamal Abdullaya	37
İsa Həbibbəyli (Azərbaycan) Azərbaycanca Postmodern Ədəbiyyatın Yaradıcısı:	
Xalq Yazıçısı Kamal Abdulla	39
Oljas Süleymenov (Qazaxıstan) Bizim Kamal	55
Gürer Gülsevin (Türkiye) Türk Dil Kurumunun Şeref Üyesi Prof. Dr. Kamal Abdullaya	57
Şeref Ateş (Türkiye) Evrensel Bir Bilim İnsanı	59
Yuri Polyakov (Rusiya) Qəribədir, Deyilmi?	61
Coşkun AK (Türkiye) Dostum Kemal Abdulla	63
Ziqlinde Hartmann (Almaniya) "Kitabi-Dədə Qorqud" və "Nibelunqlar Nəğməsi" (Üç Mədəniyyətlərərası Simpoziuma Dair Hesabat 2009-2014)	65
Sabir Rüstəmxanlı (Azərbaycan) Qorqudşünaslığın Yeni Zirvəsi Və Ya Kamal Abdulla Fenomeni	71
Şükrü Haluk Akalın (Türkiye) Türk Köken Bilimi Sözlüklerinde Azerbaycan Türkçesinin Verimleri	73
Mirfatix Zəkiyev (Rusiya-Tatarıstan) Xalqımızın Etnonimi Tatar Deyil, Kosandır!	81
Rəhman Bədəlov (Azərbaycan) "Dədə Qorqud" Rəbitəsi	85
Erden Kajibekov (Qazaxıstan) Kamal Kamalı Və Ya Qüdrət İstinadgahı	89
Mohammadreza Pour Mohammadi (İran) Kamal Abdulla "Bütün Dövrlerin Adamı"	93
Ramazan Korkmaz (Türkiye). Dede Korkut'un Çağdaş Yüzü: Kemal Abdulla	95
David Qotsiridze (Gürcüstan) Multikulturallığın Mifopoetikası və İnteqral Fərdiyyət	103
Patrik Serio (İsveçrə) Bizim İntellektual Əməkdaşlığımız	109
Hendrik Boeşeton (Almaniya) İki Yarımçıq Əlyazma – Qarşılaşdırma	111
Sudha Svarnakar (Braziliya) Professor Kamal: Bakıdakı Qardaş	117
Klod Aliber (Fransa) Marko Polo və Onun Ərəb Dünyasından Alınmaları	123
Ramiz Rövşan (Azərbaycan) "Fikrin Sərgüzaştı" Və Ya "Fikirlərin Oyunu"	127
Vilayət Quliyev (Azərbaycan) Unutmağa Bir Rəqəm Var	131
İçiro İto (Yaponiya) "Yarıncıq Əlyazma" Romanının Yaponca Tərcüməsi Üzərində İşləyən Xatirələrdən	135

Aleksandr Bondarev (Rusiya) Bu Niyə Ola Bilməz? Kamal Abdullanın Şəninə Söz.....	137
Rafael Qusman (İspaniya) Hörmətli Cənab Kamal Abdulla	141
Roman Vasko (Ukrayna) Əziz Dostum!	143
Eduard Qombar (Çexiya) Azərbaycanı Layaqətlə Təmsil Edən Əla Dost.....	145
Tofiq Hacıyev (Azərbaycan) Sehrin Real Dünyası	147
Saim Sakaoğlu (Türkiyə) Eski Bir Dost: Kamal Abdulla.....	153
İclal Cankorel (Türkiyə) Kardeş Azerbaycan'ın Aydın Temsilcisi Prof. Kamal Abdulla	159
Dursun Yıldırım (Türkiyə) Dede Korkut Sevdalisi	161
Fatih Kirişçioglu (Türkiyə) Cümleyi Büyütmək Veya Kemal Abdulla	163
Jonnah Scott (ABŞ), Adnan Xan (ABŞ), Tehmina Xan (ABŞ) Ad Gününüz Mübarək!.. ..	167
Tuncer Gülensoy (Türkiyə) Eski Türkçedeki “il (el)” və “Kün” Sözləri Üzerine.....	171
Çingiz Hüseyinzadə (Azərbaycan) Gənclik Dostum Kamal Abdulla.....	173
Ali Duymaz (Türkiyə) Dede Korkut Araştırmaları Çerçevesinde Kamal Abdulla ve Eserleri ..	175
Georgi Pryaxin (Rusiya) Zehin Ədəbiyyatı	179
Möhsün Nağısoylu (Azərbaycan) Mənim Tanıdığım Kamal Abdulla	183
Rafiq Əliyev (Azərbaycan) Çoxölçülü Kamal Abdulla Şəxsiyyəti	187
Gülün Ögüt Eker (Türkiyə) Mitik Dünyada Rol Model Olaraq Dede Korkut, Bilgelik ve Gizli Dede Korkut Adlı Eser.....	189
İsmet Çetin (Türkiyə), Ayşe Yücel Çetin (Türkiyə) Kamal Muallim Olmasaydı Nə Olardı? ..	195
Zeynal Məmmədli (Azərbaycan) Kamal Abdullanı Sevməyə On Səbəb	203
Mustafa Üstünova (Türkiyə) Bursa'dan Kemal Abdulla Geçti	207
Maria Kenesi (Macarıstan) Azərbaycan-Macar Mədəni Əlaqələrinə Kamal Abdulla Və Ya Kamal Abdullanın Rolu	209
Aydın Talıbzadə (Azərbaycan) Vaxtı Edam Etmək	211
Sandro Teti (İtaliya) Uzun, Mənalı Bir Ömür Və Yeni Yaradıcılıq Uğurları Arzuladığım İnsan	217
Vidas Kavalyauskas (Litva) Taleyin Hədiyyəsi – Kamal Abdulla ilə Tanışlıq və Dostluq	219
Şöhrət Sıracəddinov (Özbəkistan) Əziz Dostum Kamal Abdulla	221
Messud Əfəndiyev (Almaniya) Kamal Abdulla Mənim Üçün Kimdir?	223
Florian Rupp (Almaniya) Kamal Abdulla və Dastanın Rezonansı	225
Musa Sərdar Çələbi (Almaniya) Hörmətli Dostumuz Kemal Abdullah Cenapları Hakkında..	227
Rafiq Əliyev (Azərbaycan) İnkişaf Etmiş İntellekt + Talant (Dahiliyin Düsturu)	231
İolanta Zabolkayte (Litva) Kamal Abdulla Və Onun Doğulduğu Bakı Şəhəri.....	233
Niyazi Mehdi (Azərbaycan) Kamal Abdullanın Dədə Qorqud Gizlinləri Gözlənilməz Səyahətlərindən	237
Firudin Ağasıoğlu Cəlilov (Azərbaycan) “Dədə Qorqud” Dastanında Türk Tarixi.....	239
Fikret Türkmen (Türkiyə) Multikültürizm və Düzce Örneği	253
Yan Malicki (Polşa) Akademik Kamal Abdullayevin Yubiley Kitabı Üçün.....	259
Metin Kicici (Türkiyə) Türk Dünyası Destancılık Gelenekleri, Dede Korkut Mirasının Yazmaları ve Unesco Kültürel Miras Sözleşme ve Programı	261
Neil Watson (İngiltərə) Professor Kamal Abdulla	269
Gençehan Tunay (Türkiyə) Mecnuna Dönmüş Bir Aşkın Sahibi	271
Liviya Kotorça (Rumıniya) Kamal Abdulla – Qan Qanunundan Sevgi Qanununa Doğru.....	273
Lione Lapinskyene (Litva) Al-Əlvən Azərbaycan Xalçası İlə Yola Çıxmaq.....	279
Aydın Ələkbərov (Azərbaycan) Professor Aydın Ələkbərin Akademik Kamal Abdulla Yaradıcılığında Üslub Vəhdəti Barədə Ümdə Sözü.....	283
Kerime Üstünova (Türkiyə) Kemal Abdulla'nın Öğrencisi Olmak	285
Muradgəldi Soyegov (Türkmenistan) Türkmenistan Akademikinin Öz Həmyaşıdı – Sakgəldəşi Azərbaycan Akademikinə Sonuncunun Şanlı Yetmiş İllik Yubileyi Münasibəti İlə Ürəkədən Gələn Təbriki	295
Qorxmaz Quliyev (Azərbaycan) Kamal Dost Kimi, Kamal Abdulla Sənətkar Kimi.....	297

Takayuki Yokota-Murakami (Yaponiya) Azərbaycan və Yaponiya Arasında Daha Yaxşı Münasibətlərin Qurulması Ümidi İlə.....	299
Orhan Aras (Almaniya) Kamal Abdulla və Şarkın Sırları	301
Maks Statkeyeviç (ABŞ) Kamal Abdullanın “Yarımqıç Əlyazma”sından Yarımqıç Əlyazmaya Doğru: Yazı Eposa Qarşı	305
Tehran Mustafayev (Azərbaycan) Mif və Yazı Arasında Bir Dünya.....	313
Jean-François Mansel (Fransa) Ürəkədən Təbrik	321
Rahilə Qeybullayeva (Azərbaycan) Azərbaycan Elminin, Ədəbiyyatının İftixarı Haqqında Bir Neçə Söz	323
Cengiz Aylılmaz (Türkiyə) Mitolojiylə Yazıyı Birleştiren Adam: Kemal Abdulla	327
Aleksandr Nesterov (Rusiya) Sun Dövrü Çin Bədii-Tarixi Ədəbiyyatında Şato Türkləri (X-XIII Əsrlər)	331
Lyudmila Bejenaru (Rumıniya) Kamal Abdulla: Həyat – Sözdür	337
Rəşad Məcid (Azərbaycan) Kamal Abdullanın Sırlı Müdrikiyi	341
Alfiya Yusupova (Rusiya-Kazan) Radif Zamaletdinov (Rusiya-Kazan) Kemal Abdulla Bilim Adanı, Türkolog, Yazar	345
Nizameddin Mahmudov (Özbəkistan) Kamal Abdulla'nın 70 Yaşına	347
Anne Thompson-Ahmadova (İngiltərə) Kamal Abdulla – Britaniyadan Gələn Təqdirnamə ..	349
Fatih Keskin (Türkiyə) “Eksik El Yazması” və Beyrek'in Metinlərarası Dönüşümü	351
Muxtar İmanov (Azərbaycan) Oxucu Yetiştirmək Hünəri	359
Bahtiyar Aslan (Türkiyə) Nardaran'da İki Gün	361
Eckhart Hötzel (Fransa) Azərbaycan Dilinin və Mədəniyyətinin Təmsilçisi – Kamal Abdulla ..	365
Selçuk Karakılıç (Türkiyə) Fuat Köprülü'nün Jübilesi Nasıl Kutlandı?	367
Klaus Wolf (Almaniya), Ergün Özsoy (Almaniya) Kudrun və Bamsı Beyrek.....	375
Mehbalı Muradov (Azərbaycan) Kamal Abdulla və Nehrəm Kəndi.....	385
Muhamed A. Haridy (Mısır) Çağdaş Azərbaycan Romanında Post-Modernizm, Örnək Olaraq: Kamal Abdulla'nın “Eksik El-yazması” Romanı.....	387
Julia Bartha (Macarıstan) Türk - Macar İlişkilerinde Etnografya Araştırmaların Yeri	391
İvan Qolubniçiy (Rusiya) Kamal Abdullanın “Yarımqıç Əlyazma” Romanında Müəllif Mifaryadıcılığının Xüsusiyyətləri.....	395
Kamal Silay (ABŞ) Hörmətli Dostum Kamal Abdullanın 70 İlliyinə.....	397
Murad Turan (Almaniya) Şaduman Turan (Almaniya). Eziz Kardeşimiz Kemal Abdullah ..	399
Kamila Stanek (Polşa) Polonyalı oryantalist Alexander Chodźko'nun “Le Dragoman Turc Donnat Les Mots Et Les Phrases Les Plus Necessaires Pour La Conversation. Vade Mecum Indispensable A L'armee D'orient” El Kitabının Örneğinde 19. Yüzyılın Türkçe Bilmesinin Avrupa'da Yaygınlaştırılması	401
Elisabetta Ragagnin (İtaliya) Azərbaycan Dilində Ke /Ki-Nin Çox Funksiyalılığı Haqqında Bəzi Mülahizələr	417
Əbülfəz Amanoğlu-Quliyev (Azərbaycan) “Kitabi-Dədə Qorqud”un Öyrənilməsində Yeni Konsepsiya	423
Draqa B.Damyanoviç (Serbiya) Kamal Abdullanın Gözəl Dünyası	429
Husan Bəy Fannani (İndoneziya) Əziz Və Hörmətli Azərbaycan Dillər Universitetinin Rektoru.....	433
Grasilda Blažienė (Litva) Əbədi Çiçək Açan Xatirələr Dərsəsi	435
Lev Anninski (Rusiya) Sözüün Sehri: Yarımqıçlıqdakı Bütövlük.....	437
Lyudmila Lavrova (Rusiya) Axıra Qədər Deyilməmiş Sözüün Sehri.....	441
Mehman Qaraxanoglu (Azərbaycan) Daima Lazım Olan Yerdə.....	447
Mişel Bozdemir (Fransa) Azərbaycan'dan Dünyaya Açılan Bir Pencere: Kamal Abdulla	451
Sərraf Balaxan (Azərbaycan) Kamal Abdulla: Docendo Discimus	455
Necati Demir (Türkiyə) Dede Korkut Destanı'nın Türkiyə Sınırları İçerisindeki Mirası.....	459

Yaşar Kalafat (Türkiyə). Rize Kalafatları Kalafat Memet Hoca ve Rize Halk İnançlarından Kesitler	473
Andrea Brinyon (Fransa) Kamal Abdullanın "Yarımcıq Əlyazma" Romanı Haqqında	485
Maral Yaqubova (Azərbaycan) Hacı Mir Həsən Ağa Səyyahın "Sirlərin Sərgüzaştı" Risaləsi Və Ya Müəllifin Ölümsüzlüyü	487
Rukiye Boran Kayan (Türkiyə) Unutmağa Kimse Yok Romanı və Muhteva İncelemesi	501
Hakan Kahveci (Türkiyə) Deli Kür Romanı Örneğinde Cümleden Büyük Birlikler	507
İvan Kupreyanov (Rusiya) Bir Kitaba Bərabər Yuxu	515
Qrajina Zayonts (Polşa) Ta Qədimdən, Oğuz Diyarında	517
Əhməd Sami Elaydi (Misir) Kamal Abdullanın "Yarımcıq Əlyazma" Romanının İdeya və Bədii-Estetik Xüsusiyyətləri	519
Hasene Aydın (Türkiyə) Oktay Akbal'ın Öykülerinde Olay Zamanı İle Anlatma Zamanı İlişkilerine Zamansal Odak Bağlamında Bir Bakış	525
Aynur Beşkonak (Türkiyə) Kamal Abdullanın Bilimsel Kişiliği	533
Merve Ergüt (Türkiyə) Adalet Ağaoğlu'nun "Ölmeye Yatmaq" Romanındaki Türkiyə İç Politikasına İlişkin Bildirim, Sezdirim və Çıkarımlar Üzerine	543
Elçin İbrahimov (Azərbaycan) Kamal Abdulla'yla Dilbilimine Seyahat	553
Vaqif İbrahimov (Azərbaycan) Son Söz Əvəzi... Bulanmasa Durulmaz	561

Album

KAMAL ABDULLA ÖMRÜ: OLGULAR IŞIĞINDA

4 Aralık, Azərbaycan'ın önde gelen bilim adamlarından, Halk Yazarı, Prof. Dr. Kamal Abdulla'nın doğum günüdür. Çağdaş Azərbaycan'ın edebi, ilmi, siyasi və sosyal hayatında istisnai bir yere və role sahip olan Kamal Abdulla'yı doğum günü münasebetiyle yürekten kutluyor, ona sağlık ve başarılar diliyor; Kamal Abdulla'nın şimdiye kadarki hayat ve edebi yaratıcılık yolunu, başarılarla dolu biyografisini yansıtan, olgulara dayalı bu yazıyı okuyucularımızın dikkatine sunuyoruz.

Azərbaycan Halk Yazarı və Filoloji Bilimleri Doktoru olan Prof. Dr. Kamal Abdulla (Kamal Abdullayev, Mehdi oğlu) aynı zamanda Azərbaycan Milli Bilimler Akademisinin (AMBA) aslı üyesi və Cumhurbaşkanı Başdanışmanıdır.

Kamal Abdulla Bakü Slavyan Üniversitesinin kurucu rektörlüğü (2000-2014); Azərbaycan Milli Bilimler Akademisinin Beşeri və Sosial Bilimler Bölümü Sekreterliği (2011-2014); Azərbaycan Cumhuriyeti Milletlerarası, Multikulturalizm və Dinî Meseleler üzere Devlet Müsteşarlığı (2014-2017) görevlerini icra etmiştir. Kamal Abdulla halen Azərbaycan Diller Üniversitesi Rektörüdür. Azərbaycan Kültür Vəqfi (Azərbaycan Yaratıcılık Vəqfi) Başkanlığını da yürüten Kamal Abdulla, hem Türk Dil Kurumu aslı üyesi hem de Ukrayna Uluslararası Personel Akademisi aslı üyesidir. Moskova Şehir Pedagoji Üniversitesi ve Ural Federal Üniversitesi tarafından Fahri Doktorluk unvanına; Poltava İktisadiyat ve Ticaret Üniversitesi tarafından Fahri Profesörlük unvanına layık görülmüştür. Rusya Pen-Kulübü üyesi olan yazar, Türk Dünyası Araştırmaları Uluslararası Bilimler Akademisi ve Gürcistan Eğitim Bilimleri Akademisi aslı üyesidir. Kamal Abdulla, Sofya Üniversitesinin en yüksek ödülü olan "HONORARY BLUE RIBBON INSIGNIA" ("Mavi Kurdele Onursal Nişanı") ödülüne layık görülmüştür. Azərbaycan Milli İlimler Akademisi (AMİA) tarafından yayımlanan "Turkologiya" ("Sovetskaya Türkologiya") dergisinin, 2016 yılından bu yana baş editörlüğü görevini icra etmektedir. Bütün bu görevlerinin yanı sıra dilbilim, edebiyat, Türkoloji ve kültürel alanlarda ilmi ve edebi çalışmalar yürütmektedir.

4 Aralık 1950'de Bakü'de aydın bir aile ocağında dünyaya gelen Kamal Abdulla'nın babası öğretmen, annesi ise doktordu. Yazar orta öğrenimini 1968 yılında, Bakü'deki "190 Sayılı Mektep"te tamamlamış; 1968-1973 yılları arasında Azərbaycan Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesinde lisans eğitimi almış; 1973-1976 yılları arasında Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Bilimler Akademisi Dilbilim Enstitüsünün "Türk Dilleri" bölümünde yüksek lisans eğitimi tamamlamıştır.

1977 yılının Ocak ayında Moskova'da Kitab-ı Dede Korkut Destanlarının dili üzerine yaptığı çalışmalar ve "Sintaktik Paralelizm" (Sözdizimsel Paralelizm) adlı doktora tezini başarıyla savunarak bilim doktoru unvanını almıştır.

1977-1984 yılları arasında Azərbaycan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti İlimler Akademisi Nesimi Adına Dilbilim Enstitüsünün "Türk Dillerinin Mukayeseli Tedkiki" ("Türk Dillerinin Karşılaştır-

malı Araştırılması") bölümünde önce araştırmacı olarak göreve başlamış daha sonra bölüm başkanı olarak görev yapmıştır.

1983 yılından itibaren Azerbaycan televizyonunda "Azerbaycan Dili", "Koşma", "Define", "Sözün Sırrı" gibi aylık ve haftalık programların hem metnini yazmış hem de sunmuştur.

1984 yılında Bakü'de "Azerbaycan Dili Sentaksının Nəzəri Problemləri" adlı doçentlik tezini savunmuştur.

1984-1987 yılları arasında Azerbaycan Harici Diller Enstitüsü "Umumi ve Azerbaycan Dilçiliği" bölümü başkanı olmuştur.

1988-1990 yılları arasında Azerbaycan Medeniyet Fondu (Azerbaycan Kültür Vəqfi) Başkan Yardımcılığı görevinde bulunan Kamal Abdulla, 1990 yılından bu yana da adı geçen Vəqfın Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yapmaktadır.

1990 yılında, Mirze Feteli Ahundov Adına Rus Dili ve Edebiyatı Enstitüsü "Umumi ve Rus Dilçiliği" bölümü başkanı seçilmiştir. 1993-2000 yılları arasında yeniden Azerbaycan Harici Diller Enstitüsünün "Umumi ve Azerbaycan Dilçiliği" bölümü başkanı olarak görev yapmıştır.

1994-1995 eğitim öğretim yılında Bursa Uludağ Üniversitesi "Türk Dili ve Edebiyatı" bölümünde misafir öğretim üyesi olarak çalışmıştır.

2000 yılı Mayıs ayında Mirze Feteli Ahundov Adına Rus Dili ve Edebiyatı Enstitüsüne Rektör olarak atanmıştır.

2000 yılı Haziran ayında Azerbaycan Cumhurbaşkanı Haydar Aliyev'in imzaladığı kararnaməyle Bakü Slavyan Üniversitesi kurucu rektörü olarak atanmış, Şubat 2014'e kadar bu görevini sürdürmüştür. Bu dönemde Bakü Slavyan Üniversitesi hem ulusal hem de uluslararası seviyede yapılan ilmi çalışmalarla büyük bir itibar kazanmıştır.

2011-2014 yılları arasında Azerbaycan Milli İlimler Akademisi Beşeri ve Sosyal Bilimler Bölümü Sekreterliği görevini icra etmiştir.

2014 yılının Şubat ayında Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev tarafından Azerbaycan Cumhuriyetinin Milletlerarası, Multikulturalizm ve Dini Meselelerden sorumlu Başkanlık görevine atanmıştır.

Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in 19 Kasım 2014 tarihli kararnamesiyle yeni kurulan Bakü Milletlerarası Multikulturalizm Merkezi Mütevelli Heyeti üyeliğine atanana Kamal Abdulla 28 Kasım 2014 tarihinde Bakü Milletlerarası Multikulturalizm Merkezi Mütevelli Heyetinin ilk genel kurulunda bu kurumun Mütevelli Heyet Başkanı seçilmiştir.

17 Şubat 2016 tarihinde Azerbaycan Milli İlimler Akademisi senatosunun kararıyla "Türkologiya" (Türkoloji) dergisi baş editörlüğü görevine getirilmiştir.

2017 yılında Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in imzaladığı kararnaməyle Azerbaycan Diller Üniversitesi Rektörlüğüne atanmıştır.

Amerika Birleşik Devletleri (Kolombiya Üniversitesi, Harriman Enstitüsü), Fransa (İnalko ve Strasbourg Üniversiteleri), Almanya (Mayns Üniversitesi), Rusya (Moskova Devlet Linguistic Üniversitesi, Pedagoji Üniversitesi, Ural Federal Üniversitesi, REA Dilbilim Enstitüsü), Türkiye (Uludağ Üniversitesi), Polonya (Varşova Üniversitesi), Gürcistan (Tiflis Devlet Üniversitesi), İtalya (Salesian Vatikan Üniversitesi) ve diğer ülkelerdeki üniversitelerde ders ve konferanslar vermiş, birçok uluslararası sempozyum ve konferansların (Gürcistan, Rusya, Fransa, Almanya, İngiltere, İsveç, Yunanistan, İtalya ve diğer ülkelerde) organizatörü ve katılımcısı olmuş, yüzlerce bilimsel kongrelerde tebliğler sunmuştur.

Dilbilim üzerine; "Problemi Sintaksisa Prostoqo Predlojeniya v Azerbaydjanskom Yazıke" (Azerbaycan Dili Basit Cümle Sentaksının Problemleri, Rusça, Bakü, Elm, 1983), "Azərbaycan Dili Sintaksisinin Nəzəri Problemləri" (Bakü, Maarif, 1999 ve yeniden basım - Bakü, Maarif, 2016), "Azerbaycan'da Rus Dili" (İlyas Hemidov ile birlikte) (Bakü, 2005), "Dilçiliyə Səyahət veyahut Dilçi Olmayanlar Üçün Dilçilik" (Bakü, 2010), "Azərbaycan Dilində Mürəkkəb Sintaktik Bütövlər"

(dilbilimcilerle birlikte) (Bakü, 2012), "Azərbaycanca Danışaq" (Azerbaycanca Konuşalım, Paris, 2008; Bükreş, 2010; Budapeşte 2011; Abu Dabi 2012) gibi eserleri vardır.

"Müəllif - Əsər - Oxucu" (Yazar - Eser Okuyucu, Bakü, Yazıçı, 1985), "Əvvəl-Axır Yazılanlar" (Önce-Sonra Yazılanlar, Bakü, Yazıçı, 1990), "Yolun Əvvəli və Axırı" (Yolun Başlangıcı ve Sonu, Bakü, Azerbaycan Devlet Yayınevi, 1993), "300 azərbaycanlı" (Bakü, Mütərcim, 2007), "Düma ilə Coys Arasında" (Bakü, Mütərcim, 2016) gibi edebiyat üzerine eleştiri ve denemeleri vardır. Bu eserlerde dünya ve Azerbaycan edebiyatının, kültürünün sorunlarından bahsedilmekte, klasik ve modern edebi sürecin görünmeyen yönlerine dikkat çekilmektedir.

Kamal Abdulla, *Dede Korkut Destanı* üzerine yazdığı "Gizli Dədə Qorqud" (Bakü, Yazıçı, 1991), "Sırrıçında Dəstan və yaxud Gizli Dədə Qorqud-2" (Bakü, Elm, 1999), "Taynu Dede Korkut" (Bakü, Mütərcim, 2006), "Mifdən Yazıya və yaxud Gizli Dədə Qorqud" (Bakü, Mütərcim, 2009), "Kitab-ı Dədə Qorqud" (Destanının Poetikasına giriş" (Bakü, 2017), "Vvedenie v poetiku "Kitab-ı Dede Korkud" (Moskova, Xudojestvennaya literatura, 2018) adlı kitapların yazarıdır.

"Gizli Dede Korkut" kitabı Bursa'da (Bursa, Ekin Yayınevi, 1995), İstanbul'da (İstanbul, Ötügen Yayınevi, 1995) ve "Mitten Yazıya veya Gizli Dede Korkut" kitabı İstanbul'da (İstanbul, Ötügen Yayınevi, 2013) Türkçeye çevrilerek yayımlanmıştır.

"Kitabi-Dədə Qorqud" və "Nibelunqlar Nəğməsi" adlı karşılaştırmalı bilimsel araştırma projesinin, Prof. Dr. Z.Hartman ve Prof. Dr. H.Buşhoten ile birlikte asıl yazarlarından biridir. 10 yıl içinde bu proje kapsamında Alman bilim adamları ile beraber gerçekleştirilen konferans, toplantı ve yayımların organizatörlerinden biridir.

"Leksii v Bakinskom Slavyanskom Universitete" (Bakü, Mütərcim, 2003) ("Bakü Slavyan Üniversitesi'nde Dersler") adlı kitabı Prof. Dr. A. Mirzeczandə ile birlikte hazırlamıştır. Bu kitap edebiyat ve şiirselliğe adanmıştır.

Kamal Abdulla 2015 yılında ADA Üniversitesinde "Azerbaycanşınaslık" dersleri vermiştir. 2015 yılında Prof. Dr. E. Necefov ile birlikte "Multikulturalizm" Alanında "Multikulturalizme Giriş" (Lisans düzeyinde) ve "Azerbaycan Multikulturalizmi" (Yüksek Lisans düzeyinde) konularında ders programı hazırlamıştır. Üniversiteler için hazırlanan "Azerbaycan Multikulturalizmi" ders kitabının Prof. Dr. E. Necefov ile birlikte hem editörü hem de baş yazarlarından biridir.

Bakü Slavyan Üniversitesinde yayımlanan "Filoloqun Kitabxanası - 100" (2005); "Dünya Nesni" (2008) projeleri ile Azerbaycan'da ilk kez hazırlanan Azerbaycan Tercüme Ansiklopedisinin (Bakü, 2018) fikir babası ve editörüdür.

Yaklaşık 300 bilimsel makale, 20'yi aşkın ders kitabı ve monografik eserin yazarı olan Kamal Abdulla'nın sanat eserleri; oyunları, hikâyeleri, romanları, denemeleri ve şiirleri Azerbaycan'da ve yurtdışında yayımlanmaktadır. Eserleri Türkçe, Rusça, Gürcüce, İngilizce, Fransızca, Almanca, İspanyolca, Lehçe, Portekizce, İtalyanca, Ukraynaca, Fince, Arapça, Japonca, Karadağca, Litvanca, Bulgarca, Kazakça, Kırgızca ve diğer dillere çevrilmiştir. Tiyatro oyunları Azerbaycan, Gürcistan ve Estonya tiyatrolarında sahnelenmiştir.

Kamal Abdulla *Yarımcıq Elyazma, Sehrbazlar Deresi, Unutmağa Kimse Yox...*, *Sirlerin Sergüzeşti, Tarixsiz Gündelik* romanlarının yanı sıra bir dizi şiir, deneme ve öykü kitaplarının da yazarıdır. Onun tiyatro oyunlarından oluşan "Unutmağa Kimse Yox" (Bakü, Azərneşr, 1995), "Ruh" (Bakü, Azərneşr, 1997), "Bir, İki, Bizimki!" (Bakü, Mütərcim, 2003), "Casus" (Bakü, Mütərcim, 2004), "Ruh" (Ankara, 2006), "Vse Moi Peçali" (Bakü, Mütərcim, 2009) adlı kitapları Azerbaycanca, Rusça ve Türkçe olarak üç dilde yayımlanmıştır.

Rus şiirinin gümüş devri şairlerinden yaptığı tercümeleri, "Gümüş Dövrün Sirləri (Gümüş Devrin Sırları)" adlı kitabında yayımlanmıştır (Bakü, Mütərcim, 2001). "Qeribedi, Deyilmi?!" (Gariptir, Değil mi?) (Bakü, BDU matbaası, 1998), "Nar Çiçekleri" (Bakü, Mütərcim, 2014) kitapları yazarın şiirlerden oluşan kitaplarıdır.

“Kederli Seçmeler” (Bakü, Mütercim, 2002) adlı kitabı denemeler, şiirler, hikâyeler, çeviriler oyunlar içermektedir.

Dede Korkut ve Şah İsmail dönemlerinden bahseden *Yarımcıq Elyazma* romanı Bakü’de ilk defa 2004 yılında yayımlanmıştır. Roman Azerbaycan’da 2013 yılında tekrar basılmıştır. Daha sonra *Le Manuscrit Inachevé* adı altında Fransa’da (Paris, L’Harmattan, 2005, yeniden basım: 2013), *Eksik El Yazması* adıyla Türkiye’de (İstanbul, Ötüken, 2006, yeniden basım: 2014), Rusya’da *Nepolnaya Rukopis* adıyla (Moskova, Xroniker, 2006, yeniden basım: “Romanı” kitabında, Moskova, Xudojestvernaya Literatura, 2013, “Pod senğö Karaqaça”, Moskova, Xudojestvernaya literatura, 2016), Brezilya’da *O Manuscrito Inacabado* adıyla (Joao Pessoa, Ideia, 2009), Polonya’da *Zagadkowy Rykopis* adıyla (Torun, 2009), Mısır’da (Kahire, 2012), Amerika’da *The Complete Manuscript* adıyla (Houston, 2013), Kazakistan’da *Tolk Emes Koljazna* adıyla (Astana, 2013), Avusturya’da *Das Unvollständige Manuscript* adıyla (Viyana, 2013), Kırgızistan’da *Tolk Emes Koljazna* adıyla (Bişkek, 2014), İtalya’da *Il Manuscritto Incompleto* adıyla (Roma, 2014, yeniden basım: 2015), Montenegro’da *Nepotpuni Rukopis* adıyla (Podgoritsa, 2015) yayımlanmıştır.

Süfi dervişlerin hayatını anlatan *Sehrbazlar Deresi* adlı romanı, Bakü’de 2006 yılında (yeniden basım: Bakü, Qanun Yayınevi, 2018), *Büyücüler Deresi* adıyla Türkiye’de 2007 yılında (yeniden basım İstanbul, 2010), *Dolina Kudesnikov* adıyla Rusya’da 2010 yılında (yeniden basım: “Romanı” kitabında Moskova, Xudojestvernaya literatura, 2013, “Pod senğö Karaqaça”, Moskova, Xudojestvernaya literatura, 2016), *Stebukladarie Slenis* adıyla Litvanya’da 2013 yılında, *Sikrışlar Anqarı* adıyla Kazakistan’da 2013 yılında, *La Vallee Des Magiciens* adıyla Fransa’da 2013 yılında, Japonya’da 2013 yılında, İran’da 2014 yılında, *Valley of the sorcerers* adıyla Amerika’da 2015 yılında, *La valle dei maghi* adıyla İtalya’da Sandro Teti Editore Yayınevinde 2016 yılında, *Campia Vrajitorilor* adıyla Romanya’da Princeps Multimedia yayınevinde 2019 yılında yayımlanmıştır.

Kamal Abdulla’nun *Unutmağa Kimse Yox...* romanı 2011 yılında Bakü’de (yeniden basım: Bakü, Qanun, 2018) yayımlanmıştır. Roman *İ nekoço zabıtğ...* adıyla 2015 yılında Bakü’de, Qanun yayınevi tarafından Rus dilinde, 2016 yılında “Pod senğö Karaqaça” kitabında, Moskova’da, Xudojestvernaya literatura yayınevinde yayımlanmıştır.

Yazarın kendi okul yıllarından bahseden *Tarixsiz Gündelik* romanı 2005 yılında Bakü’de yayımlanmıştır. 2007 yılında “Otkrıvaya druç druç” adlı kitapta *Dnevnik s zametkami na poley* adıyla Rus dilinde yayımlanmıştır. *Tarixsiz Gündelik* eseri 2007 yılında Haydar Aliyev Vakfı’nun ve Vakfın başkanı Azerbaycan’ın Birinci Başkan Yardımcısı Mehriban Aliyeva’nun teşebbüsü ile “Eserler Toplusu” adlı kitapta yayımlanmıştır. Ayrıca eser, 2007 yılında “Edin kcm druç” adlı kitapta *Dnevnik s belejki v poletata* adıyla Bulgarca yayımlanmıştır.

Moskova’da “Qospodin Doroqi” adlı şiirlerden ve oyunlardan oluşan kitabı yayımlanmıştır. (Moskova, Rif Roy, 2004).

2009 yılında “Hekayələr” (Bakü, Mütercim), 2012 yılında “Labirint”, 2014 yılında “Sirri-Zemane” adlı hikâyelerden oluşan kitapları yayımlanmıştır. Yazarın son yıllarda kaleme aldığı hikâyeler “Platon, Kajetsa, Zaboel...” adlı kitapta toplanarak 2014 yılında Moskova’da basılmıştır. 2017’de “Edam Vaxtırı Deyişmek Olmaz” ve “Platon se İzgleda Razboleo...” adlı hikâyelerden oluşan kitapları Sırbistan’da Belgrad Verzal D.o.o. yayınevinde 2018 yılında yayımlanmıştır.

Azerbaycan’da Kamal Abdulla hakkında “Kederin Sirri” (yazar Elçin Selcuq), “Kamal Abdulla: seçimin morfologiyası” (yazar Prof. Dr. Asif Hacılı), “Kamal Abdulla: Yazıdan Mife” (yazar Rüstem Kamal); Türkiye’de “Kamal Abdulla’nın eserleri Türkiye Türkçesinde” (yazar Mehman Musaoğlu); Romanya’da “Kamal Abdulla: Filozofiya Polnot” (yazar Lyudmila Bejenaru); İran’da “Sehrbazlar deresi. İç-içe sirlir dünyası” (yazar Araz Abbaseli Ehmedoğlu) ve “Yarımcıq elyazma. Şaheserin Şaheseri” (yazar Araz Abbaseli Ehmedoğlu) kitapları yayımlanmıştır. Rusya, Türkiye, Amerika Birleşik Devletleri, Fransa, İtalya, Brezilya, Polonya, Litvanya, Romanya, Kazakistan, Kırgızistan ve diğer ülkelerde yazarın bilimsel ve sanatsal çalışmaları ile ilgili makaleler yayımlanmıştır.

1999 yılının Aralık ayında Azerbaycan halkının mühim tarih ve medeniyet abidelerinden olan “Kitabi-Dede Qorqud” destanının araştırmasında gösterdiği hizmetlerinden dolayı Kamal Abdulla, Azerbaycan Cumhurbaşkanı Haydar Aliyev tarafından “Azerbaycan Respublikasının emekdar elm xadimi” (Azerbaycan Cumhuriyetinin emektar bilim adamı) adıyla ödüllendirilmiştir.

2007 yılında Rusya Federasyonu “Puşkin” madalyası;
2007 yılında Azerbaycan’da “Humay” ödülü;
2007 yılında “525-ci qazet”in “İlin romanı” adlı ödülünü;
2007 yılında Monitoring grubunun “İlin edebiyat adamı” (Yılın edebiyat adamı) adını;
2009 yılında Azerbaycan’la Çek Cumhuriyeti arasında ilişkilerin gelişimindeki önemli rolünden dolayı “Karl Kramej” madalyası;

2009 yılında Polonya Cumhurbaşkanı Lex Kaçinski tarafından bu devletin “Böyük Xaç” (Büyük Haç) Kavalye Nişanı;

2009 yılında Müspet bir Polonya imajının oluşumundaki önemli hizmetlerinden dolayı Polonya Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığının özel ödülü;

2010 yılında Dede Korkut Ulusal Vakfının “Dede Qorqud Milli Mükâfatı”; “Azerbaycan Dünyası” uluslararası dergisinin “Veten övladı” (Vatan evladı) altın madalyası;

2010 yılında 3. Nesimi Ulusal Edebiyat Müsabakasında *Yarımcıq Elyazma* romanından dolayı “Son 10 ilin edebi eseri” (Son 10 yılın edebî eseri) mükâfatı;

21 Mayıs 2015 yılında İran’ın Tebriz şehrinde Kafkasya Üniversiteler Birliği’nin (KÜNİB) 5. Kongresinde “Elmi fealiyete göre” (Bilimsel faaliyetlerinden dolayı) ödülü;

21 Eylül 2015 yılında *Yarımcıq Elyazma* romanı İtalya’da faaliyet gösteren en büyük vakıflardan biri olan Rikardo Tanaturri Vakfı tarafından düzenlenen “Scanno” ödülünün edebiyat üzere özel ödülü;

3 Aralık 2015 yılında Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı’nun emri ile Azerbaycan Cumhuriyeti’nde eğitim alanındaki etkili faaliyetinden dolayı “Şöhret” nişanı;

23 Mart 2016 yılında Rusya’nın meşhur “Literaturanaya qazeta” gazetesi tarafından “Platon, deyesen, xestelenib...” (“Platon, kajetsya, zaboel...”) hikâyeler kitabı Rusya’da edebiyat alanında verilen “Qızıl Delviq” yüksek ödülüne layık görülmüştür.

2017 yılında Doğu Avrupa’da yılın en yetenekli insanlarını seçen Bölgesel Ajans ve onun yayımladığı “Euromanager” dergisi tarafından “Müasir dünyanın dini, irqi ve etnik ayrı-seçkilik kimi problemlerinden eziyet çeken Avrupa regionunda multikulturalizm enenelerinin inkişaf etdirilmesi sahesinde xidmetlerine göre” ödülü.

Mayıs 2019 tarihinde Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev tarafından Azerbaycan kültürünün gelişimine katkılarından dolayı “Xalq yazıçısı” (Halk Yazarı) fahri unvanını alır.

“2018-2019-cu tedris ilinin en yaxşı rektoru” (2018-2019 eğitim yılının en iyi rektörü) sosyal öğrenci sorgusunun kazananı Kamal Abdulla olur.

15 Mart 2019 tarihinde Azerbaycan Respublikasının Devlet Tehlükesizliyi ve Xarici Keşfiyyat orqanlarının (Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Güvenliyi ve Dış İstihbarat Teşkilatlarının) 100. yıldönümü münasebetiyle (1919-2019) madalyası;

10 Temmuz 2019 yılında Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev’in kararıyla “Azerbaycan Xalq Cümhuriyyetinin 100 illiyi (1918-2018)” madalyasıyla ödüllendirilir.

19 Temmuz 2019 yılında Azerbaycan Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığının emriyle “Azerbaycan diplomatik xidmet orqanları - 100 illiyi (1919-2019)” madalyası ile ödüllendirilir.

13 Eylül 2019 yılında Macaristan Cumhurbaşkanı Yanoş Aderin tarafından Macaristan ve Azerbaycan’ın bilimsel, kültürel ilişkilerinin derinleşmesindeki katkılarından dolayı “Zabit Xaçı” nişanı ile ödüllendirilir.

Kamal Abdulla ayrıca Avrupa ve Amerika, Ortadoğu ve Uzak Doğu üniversitelerinde Azerbaycan dilini, kültürünü ve multikulturalizmini tanıtmak için yoğun bir şekilde çalışmış ve böylece

uluslararası toplumun dikkatini Azerbaycan'ın gerçeklerine çekmekte önemli çalışmalar yapmış-
tır. Onun doğrudan organizatörlüğü ve katılımı ile Azerbaycan dili, kültürü, multikulturalizmi
Rusya, Gürcistan, Almanya, İtalya, Brezilya, Arjantin, Uruguay, Endonezya ve diğer ülkelerin üni-
versitelerinde başarıyla öğretilmektedir.

Sonuç olarak, okuyucunun dikkatine sunulan bu gerçeklerin daha çok "Seçilmiş gerçekler" ol-
duğunu söylemek isteriz.

Hazırlayanlar

ÖNSÖZ EVEZİ: KÂMAL ABDULLA 70 YAŞINDA

Ahmet B. Ercilasun (Türkiye)*

*Le Manuscrit inachev, Il Manoscritto Incompleto, Das unvollständige manuscrit, O
Manuscrito Inacabado, Incomplete manuscript, Nepolnaye rukopis', Zagadkowy Rekopis,
Nepotpuni rukopis, Tolik emes koljazba, Tolik emes kolcazma...*

Yukarıdaki adlandırmalar, Kâmal Abdulla'nın *Yarımçıg Elyazma* romanının çeşitli dillerdeki
isimleri. Fransızca, İtalyanca, Almanca, Portekizce, İngilizce, Rusça, Lehçe, Karadağca, Kazak-
ça, Kırgızca... Mısır'da eserin Arapçası da yayımlanmış. Türkiye'de iki ayrı yayınevi tarafından da
Eksik El Yazması adıyla okuyuculara sunulmuş.

Milletler arası şöhrete nail olmuş, Azerbaycanlı bir Türk'ün karşısında duruyoruz. Sadece *Yarımçıg
Elyazma* değil, onun birçok kitabı da birçok dile çevrilmiş. Kâmal Abdulla yalnız tercüme edilen ki-
taplarıyla değil, bir başa iştirak ettiği milletler arası organizasyonlarla da böyle bir şöhreti hak etmiş.

Hazar Denizi'nin küleli bir gününde Azerbaycan'ın Bakü şehrinde bir muallim ata ile bir hekim
anadan doğulmuş bu Türk evladı nasıl olmuş da, neler yapmış da dünyanın birçok ülkesinde tanınan
bir âlim, bir sanatkar, bir teşkilatçı olmuş? Onun tafsilatlı hayat hikâyesini bu kitapta okuyacak ve
bu soruların cevabını muhakkak bulacaksınız. Yetiştirdiği muhit, Bakü'de, Moskova'da gördüğü tahsil...
Bütün bunlar hiç şüphesiz onun hayatını yönlendiren, başarılarını sağlayan faktörlerdir. Ancak bence
onun başarılarının sırrı genetik ve kültürel kodlarında yatmaktadır. Bana öyle geliyor ki Dede Korkut
kültürünün kodları, Kâmal Abdulla'nın beyin hücrelerinde gezinmektedir. Öyle bilirim ki o, Dede
Korkut'un nevesidir. Kâmal Abdulla'nın karlı bir kış gününde Moskova'da müdafaa ettiği namzetlik
tezinin "Sintaktik Paralelizm (Kitabi-Dede Qorqud destanlarının dili üzere)" adını taşıması bence tesadüfi
değildir. O daha namzetlik tezini hazırlarken, mağara cemiyetini hayatın korkulu ve keşmekeşli
ortamına alıştıran Muallim Dede Korkut'un fonksiyonunu üstlenmiş gibidir. Toplumların ve milletle-
rin hayatında öyle devirler olur, öyle şartlar meydana gelir ki insanların ruhlarını bir ürküntü, bir ve-
him, bir endişe kaplar. Millet fertleri âdeta mağara devrinin insanları hâline gelir. Dışındaki korkulu
şartlara nasıl uyacaklarını bilemezler. 1970'li, 1980'li yıllarda Azerbaycan'da ve umumiyetle SSCB'de
yaşayan milletlerde sanki de böyle bir hâl vardı. Bir neçe yıl sonra insanlar o kapalı mekândan çıkacak-
lar ve dış dünyaya ayak uyduracaklardı. Böyle bir geçit devrinde toplumlara Muallim ve hatta Müellif
Dede Korkutlar lazımdı. Kâmal Abdulla bu rolü ruhunun derinliklerinde hissetti ve ömrünü, içinde
bulunduğu cemiyeti aydınlatmaya hasretti. Bak bu "sintaktik" sözü de "Dede Qorqud" adı da onun
ilim ve sanat hayatında hiç terk etmediği ve onu hiç terk etmeyen iki ana çizgidir.

Sovyetler Birliği'ndeki halklar, 1980'lerin ikinci yarısına kadar Batı dünyasına kapalı olarak ya-
şıyordu. Sovyet dünyası içinde sınırlı da olsa milletler arası iletişim vardı. Moskova, Leningrad

* Görkemli Türk alimi, Türk Dil Kurumunun Eski Başkanı (1993-2000), Gazi Üniversitesi Emekli Öğretim Üyesi,
Prof.Dr.

gibi merkezler bütün Sovyet halkları ziyalılarının gidip görmek istediği, tahsil almak istediği yerlerdi. Fakat başka dünyaların kapıları açılmıyordu. Elbette başka dünyalar da Sovyet halklarına ulaşmıyordu. Biz Türkiye Türkleri için gendaşlarımız, dildaşlarımız âdeta Kaf Dağı'nın ardında yaşıyorlardı. 1986'da Kaf Dağı'nın ardını, Kaspi'nin ötesini gördük. Taşkent'teki Altayistler Konferansı'nda Özbek, Kazak, Kırgız, Türkmen ve Azerbaycanlı meslektaşlarımızla tanıştık. Önce yad gibi, yabancı gibi baktık birbirimize. Sonra tarihi ve kültürel kodlarımız bizi yakınlaştırdı. İşte Kâmal Abdulla da o zaman, orada idi. İki yıl sonra Bakü'de Dede Korkut'u konuştuk. Kimler yoktu ki aramızda!... Orhan Şaik Gökyay, Bahaeddin Ögel, Tofiq Hacıyev, Süleyman Elyarlı, Aydın Memmedov... Şimdi öte dünyada olan bu güzel âlimlerle birlikte bizi birleştiren, bizi mağaradan çıkaran muallimin kim olduğunu keşfetmiştik; o Dede Korkut idi, Azerbaycan'da Dede Qorqud, Kazakistan'da Korkut Ata idi. Bir ilim adamı gibi yaklaşıyorduk Dede Korkut Kitabı'nın metinlerine. Biz öyle yaklaşıyorduk ama Kâmal Abdulla'nın ruhunun derinliklerinde, beynindeki nöronlarda bir sanat adamının hareketlenmesi varmış. O zaman onu fark etmemiştik. *Yarımçıg Elyazma* ile Kâmal Abdulla'nın sanat hüneri su yüzüne çıktı. Arkası geldi. *Sihirbazlar Deresi, Unutulmağa Kimse Yok, Sırların Sergüzeşti...* Dede Korkut'u bırakmış mıydı? Hayır, Dede Korkut onu mif dünyasına aparmıştı. O, miflerde, efsanelerde geziniyordu. Romanlarında da, araştırmalarında da insanlığın ilkin devirlerine gidiyordu. Neçe olub mağaradan çıkmış ilkin insan? Bana öyle gelir ki Kâmal Abdulla bu sırları keşfedebilmek için özü de zaman zaman mağarada yaşıyordu. Sonra dışarı çıkıyordu ama o, dünyanın bir uzak köşesinde mağaradan çıkmış ilkin insan değildi. Sanki dünyanın her köşesinde mağaradan çıkan ilk insanlarla birge idi. Ufku, araştırma sahası dünyanın bir köşesinde merkezileşmiyordu; eli ve gözü her köşeye ulaşıyordu. Dışarıya adım atar atmaz o milletler arası olmuştu; ilkin insan değil ilkin muallim olmuştu sanki. Aslında dünyaya da sığmıyordu, kozmosa doğru kanat açmak istiyordu. Zaman zaman büyük patlama noktasına gayıdıp tekrar geliyordu.

Kâmal Abdulla'nın destana, mife bakışı kapsayıcı olduğu gibi dile bakışı da kapsayıcı idi. Kelimeyle değil, kelimelerin bir araya gelmesiyle, sentaksla uğraşıyordu. Hayat binlerce ve milyonlarca insanın birbirleriyle kurduğu ilişkilerle vardı. Dil de öyleydi, binlerce, yüz binlerce kelimenin birbirleriyle kurduğu ilişkiler sayesinde vardı. Kelimeler tek başlarına, donmuş vahitler değildi; canlı ve hareketli idiler; elleri kolları vardı ve birbirlerine tutunuyorlardı. Azerbaycan halk danslarında olduğu gibi bazen birbirlerine paralel tutunuyorlardı, bazen de karşı karşıya gelip birbirlerine göz süzüyorlardı. Dil de hayat gibi böyle bin bir çeşit ilişkiden oluşuyordu ve Kâmal Abdulla işte bu ilişkilerin peşindeydi. Araştırmalarında da, roman ve hikâyelerinde de.

Büyük patlayışın üzerinden neredeyse 14 milyar yıl geçti. İnsan ömrünün 70 yılı nedir ki? Bir bakıştan böyle. Başka bir bakıştan baksak ne büyük bir zaman dilimi! Birkaç günlük ömrü olan canlılara göre insanlığın 70 yılı çok uzun. Hele bu 70 yıl dopdolu bir ömrün yetmiş yılı ise. O zaman onu 70 değil 170 yıl gibi de düşünebilirsiniz. 70 yıla bu kadar iş sığdırılabilir mi? Bu kadar araştırma eseri, bu kadar roman, hikâye, piyes, bu kadar televizyon verilisi, bu kadar idarecilik ve teşkilatçılık. Kâmal Abdulla dostum ne zaman vakit buldu da bu kadar eseri gün yüzüne kattırdı!...

Böyle düşünürken Bakü'den biristek, bir arzu geldi. Kâmal Abdulla'nın halefi ve sevimli talebesi Elçin İbrahimov haber verdi ki hocası 70 yaşına çatıb. Düşündüm ki, ona bir armağan kitap hazırlasak olmaz mı? Elbette olurdu. Hemen harekete geçtik. Ve tabii ki milletler arası bir ziyalının, milletler arası ilişkilerinin icabını da yapmak lazım diye düşündük. Dünyanın neresinde olursa olsun, onun bütün dostlarının bu armağan kitaba iştirak etmesini istemeliydik. Bu ilişkilerin kurulmasında sevgili Elçin'in büyük kömeyi oldu. Türkiye'nin biraz eskileri olan bizler hayrülhalef deriz. Yani bir insanın hayırlı halefi. Elçin İbrahimov, sağ olsun, üstadı Kamal Abdulla için canla başla çalışın ve ortaya böyle bir eser çıktı.

Kitaba gelen yazı ve makaleleri klasik armağan kitaplarında olduğu gibi önce Kâmal Abdulla hakkında yazılanlar, sonra da makaleler olarak sıraya koymayı düşündük. Fakat sonra, Kâmal Abdulla'nın ruhuna ve yaratıcılığına daha uygun bir sıralamaya karar verdik. İntibalar, tebrikler,

makaleler... Hepsi karışık olmalıydı. Cemiyet kompleks idi, edebî metinler kompleks idi, hayat kompleks idi; Kâmal Abdulla da bütün çalışmalarında bu "kompleks" in sırlarını keşfetmeye çalışmıştı. Öyleyse kitabın düzeni de kompleks olmalıydı. Böyle karar verdik ve içindekileri oluşturduk. Ümit ediyorum ki kitap basılıp çıktıktan sonra kendisine takdim edilirken yüz yüze onunla birge olacağız ve ondan kompleks yaratıcılığının devamını isteyeceğiz.

Kitabın içindekiler bölümüne bakınca Kâmal Abdulla'nın milletler arası kişiliğini bir daha göreceksiniz. Onun için hazırlanan bu armağan kitabına Almanya, ABD, Azerbaycan, Çek Cumhuriyeti, Endonezya, Fransa, Gürcistan, İngiltere, İran, İspanya, İsviçre, İtalya, Japonya, Kazakistan, Litvanya, Macaristan, Mısır, Özbekistan, Polonya, Romanya, Rusya, Tataristan, Türkiye ve Türkmenistan'dan bilim adamları katılmışlar, katkı sunmuşlardır. Bu ülkelerin sadece dil bilimcileri ve edebiyatçıları değil, devlet adamları, milletvekilleri ve kamu görevlileri de katkılarını sunmuşlardır.

Hepsine ayrı ayrı teşekkür ederim.

Türkiyede ilk defa bir Azerbaycanlı bilim adamı için hazırlanan böyle bir kitaba editörlük yapmak ve bir sunuş yazmak benim için çok zevkli bir iş olmuştur. Cümlelerimin arasına Azerbaycan Türkçesinden bazı çeşniler de katmışsam bilinsin ki bunlar Türkiye - Azerbaycan dostluğunun ve benimle Kâmal Abdulla arasındaki dostluğun hurda nişaneleridir. Ben Kâmal Abdulla için daha nice uzun yıllar ve nice nailiyetler diliyorum.

Bence bu eser yalnız Kâmal Abdulla'ya değil bizlere de bir armağandır. Kâmal Abdulla benim gözümde Türk Dünyası Türkoloji'sinin bir temsilcisi, bir nümayendesi gibidir. Bu bakımdan eserin, bütün Türkoloji'ye ve Türk Dünyası'na bir armağan olduğunu da söyleyebilirim.

UCA VƏ MƏRHƏMƏTLİ ALLAH'IN ADI İLƏ!

*Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə (Azərbaycan)**

Azərbaycanın tanınmış alimi və ictimai-siyasi xadimi Kamal Abdulla elə şəxsiyyətlərdəndir ki, barəsində “zirvədəkilər” anlamı işlədilir. Vətənimiz Azərbaycan naminə çoxşaxəli, nəcib fəaliyyətində yüksək peşəkarlıq və vətənpərvərlik örnəyi yarada bildi, ölkəmizin ictimai-siyasi, elmi-mədəni, ədəbi və təhsil ictimaiyyətinin seçilən şəxsiyyətlərindən olan Kamal Abdulla çalışdığı müxtəlif ali məqamlarda öz dəst-xəttini yaratmaq iqtidarına malik olmuşdur.

İstedad Allah-Təalanın insana bəxş etdiyi ən gözəl nemətlərdən biridir və seçilmiş şəxslərə nəsib olur. Bəşər övladı məhz istedad və zəhməti sayəsində müəyyən məqama yüksələ bilir, ad qazanır. Bu xüsusda müqəddəs Kitabımız Qurani-Kərimdə buyrulur: “**Şübhəsiz ki, lütf Allah'ın əlindədir, onu istədiyinə bəxş edər. Allah çox böyük kərəm sahibidir!**” (Hədid, 29).

Görkəmli ictimai xadim, məşhur filoloq alim olaraq, Kamal müəllim fitri istedad və bacarığı ilə Azərbaycanı dünya elmi müstəvisində yüksək səviyyədə təmsil etmiş, özünün akademik elmi və bədii əsərləri ilə Azərbaycan xalqının zəngin ədəbi ənənələri xəzinəsinə böyük töhfələr bəxş etmişdir. Azərbaycanın ictimai-siyasi tarixində öz dəst-xətti ilə seçilən Kamal müəllimi səciyyəlandırən mühüm cəhətlər sırasında, heç şübhəsiz ki, peşəkarlıq, vətənpərvərlik, səmərəli idarəçilik, güclü dövlətçilik təfəkkürü, əzmkarlıq sayıla bilər. Üzvu olduğu dünya ölkələri Akademiyalarının, beynəlxalq təşkilatların, layiq görüldüyü beynəlxalq mükafatların adlarını sadalamaqla bitməz. Şübhəsiz ki, onun bütün bu uğurları Azərbaycanımızın adına şərəfdir.

Filologiyaya dair elmi əsərləri, ədəbi-bədii yaradıcılıq nümunələri, publisistik məqalələri Kamal müəllimin uzun illər ərzində yorulmaz zəhmətinin bəhrəsidir. Çalışdığı bütün sahələrdə – istər dövlət qulluğunda, istər universitet rektoru kimi fəaliyyətində, həmçinin, elmi-bədii yaradıcılığında Kamal müəllim hər zaman peşəkarlıq, vətənpərvərlik və milli-mənəvi dəyərlərə sadiqliyini ali səviyyəsini nümayiş etdirmişdir.

Azərbaycan dövlətçiliyinin banisi, xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin etimad göstərdiyi Kamal Abdulla müstəqil Azərbaycan dövlətinin təhsil quruculuğu sahəsində uğurlu fəaliyyəti ilə Ulu Öndərimizin etimadını doğrultmuşdur. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Zati-aliləri İlham Əliyevin sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikasının millətlərərası, multikulturalizm və dini məsələlər üzrə Dövlət müşaviri təyin olunmuş Kamal müəllim, heç bir mübaligəsiz deyə bilərəm ki, Azərbaycanda dövlət siyasəti qismində həyata keçirilən, dövlət rəhbərimizin global səviyyədə dəstəklədiyi milli-bəşəri dəyər olan multikulturalizmin ölkəmizdə və ölkə xaricində elmi əsaslarla öyrənilməsinin əsasını qoymuşdur. Bu dəyərin elmi fənn şəklinə bərqərar edilərək, dünya universitetlərində tədris edilməsinin bünövrəsində dayanan, Bakı Multikulturalizm Mərkəzinin yara-

* Görkəmli din xadimi, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri, professor.

dılmasının təşəbbüskarı, hal-hazırda Mərkəzin Himayəçilik Şurasının sədri olan Kamal müəllim adını bu sahədə qızıl hərfərlə həkk etmiş insandır.

Qafqazın tarixi dini mərkəzi – Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin geniş, çoxşaxəli və genişmiqyaslı beynəlxalq fəaliyyətinə dair ictimai-siyasi xadim olaraq dəyərli tövsiyə və dəstəyini heç vaxt əsirgəməyən, dövlət-din münasibətlərinin yüksək səviyyəsinin təmini işinə öz töhfələrini verən Kamal müəllim dünyanın müxtəlif məkanlarında dini-mənəvi mövzularda, dinlər, sivilizasiyalarası dialoq və əməkdaşlığa dair keçirilən beynəlxalq tədbirlərə müvafiq diqqət ayırmış, bəzilərində Azərbaycanın dövlət rəsmisi olaraq bilavasitə yaxından iştirak etmişdir. Şeyxülislam olaraq, Kamal müəllimlə onun yüksək dövlət məqamında çalışdığı illər ərzində əməkdaşlıq müstəvisində şəxsiyyətinin yeni çalarlarını özüm üçün açmışam. Onunla birgə iştirak etdiyimiz, təşkilatçılığını həyata keçirdiyimiz beynəlxalq konfranslar, çoxsaylı işğuzar səfərlərimizdən maraqlı xatirələr yaddaşımdan silinməz. Azərbaycan Respublikasının millətlərarası, multikulturalizm və dini məsələlər üzrə Dövlət müşaviri kimi Böyük Britaniya, İspaniya, İsveç, Finlandiya və digər ölkələrdə birgə təşkil etdiyimiz beynəlxalq konfranslar zamanı Kamal müəllim özünün həm yüksək dövlətçilik təfəkkürünü, həm ali elmi potensialını, həm də gözəl, dəruni insani keyfiyyətlərini nümayiş etdirmişdir.

Həqiqətən, Kamal Abdulla həyatda əldə etdiyi uğurlarla fəxr etməyə haqqı çatan dəyərli azərbaycanlılardanıdır. Tanınmış dövlət və elm xadimi olmaq olduqca böyük nailiyyətdir və Kamal müəllim bu məqamları bir araya gətirmək baxımından olduqca böyük uğura imza atmışdır.

Fəaliyyət göstərdiyi bütün sahələrdə Azərbaycan dövlətçiliyinə xidmətə görə layiq görüldüyü ali təltifat və adlar Kamal müəllimin uzun illər ərzində dəyərli zəhmətinə verilən yüksək qiymətdir. Qədirbilən Azərbaycan xalqı Kamal Abdullanı hər zaman uca tutur. Onun dəyərli fəaliyyəti dövlətimiz tərəfindən hər zaman layiqincə qiymətləndirilmişdir.

Azərbaycan xalqının ləyaqətli oğlu, dünya şöhrətli elm, ədəbiyyat xadimi Kamal Abdullaya qardaş Türkiyə dövlətində ona həsr olunan "Ərməğan" kitabının böyük ədəbi hadisəyə çevriləcəyinə heç bir şübhəm yoxdur. Şərəfli ildönümü ərəfəsində Kamal Abdullanın belə bir gözəl ədəbi əsərinin məhz qardaş Türkiyədə işıq üzü görməsi olduqca əlamətdar və rəmzidir. Bir millət, iki dövlət olan Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığına dəyərli ərməğan - tanınmış türkoloqun yaradıcılığının şah əsəri məhz Türkiyədə təqdim olunmalı idi.

Mən dəyərli qardaşım Kamal Abdullaya bundan sonra da daha böyük zirvələr və uğurlar diləyir, həyat və fəaliyyətinə Uca Allahdan rəvac diləyirəm. İnşallah, uzun illər boyu öz yaradıcılıq qüvvəsini Vətənimiz, xalqımız, ayrılmaz parçası olduğumuz İslam aləmi, Türk dünyası namına sərf etməsini arzu edirəm. Bu yolda uğurlar olsun! Uca Allah Kamal müəllimin ömrünü uzun, həyatını parlaq eləsin! AMİN!

Dərin hörmət və ehtiramla...

DEĞERLİ MESLEKTAŞIM KEMAL BEY

Şimdiye kadar yaptığınız araştırmalarla, ortaya koyduğunuz eserlerinizle dilimize, edebiyatımıza değerli hizmetlerde bulundunuz. Bugüne kadar pek çok öğrenci yetiştirdiniz. Hizmetlerinizin, çalışmalarınızın ve bu değerli eserlerinizin sonucunda Halk Yazarı unvanına layık bulundunuz. İnşallah bundan sonraki çalışmalarınızda, üzerinde durduğunuz alanlara yeni yeni katkılarda bulunarak dilimizi, edebiyatımızı zenginleştiren yeni eserler meydana getirirsiniz.

Hayat boyu yaptığımız değerli çalışmalardan dolayı size teşekkürleri, en içten sevgi ve saygılarımı sunarak sözlerime son verirken sağlık, huzur, başarı ve mutluluk dolu nice yıllar dileğiyle yetmişinci yaşınızı kutluyorum.

*Zeynep Korkmaz (Türkiye)**

* Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi emekli öğretim üyesi, Eski Yükseköğretim Kurulu Başkanı Vekili, Türk Dil Kurumu Eski Bilim Kurulu ve Yürütme Kurulu Üyesi

Sayın
Prof. Dr.
Kamal Abdulla

Türk Edebiyatı Vakfı Yönetim Kurulu'nun
12 Aralık 2020 tarihi ve 2020/9 sayılı kararı
gereğince oy birliği ile

Türk Edebiyatı Vakfı
Şeref Üyelikğine
seçildiniz.

Tebriklerimizle bilgilerinize arz ederiz.

Serhat Kabaklı
Türk Edebiyatı Vakfı
Yönetim Kurulu Başkanı

Mitolojinin Elçisi
KAMAL ABDULLA
Armağanı

Kamal Abdulla'nın destana, mite bakışı kapsayıcı olduğu gibi dile bakışı da kapsayıcı idi. Kelimeyle değil, kelimelerin bir araya gelmesiyle, sentaksla uğraşıyordu. Hayat binlerce ve milyonlarca insanın birbirleriyle kurduğu ilişkilerle vardı. Dil de öyleydi, binlerce, yüz binlerce kelimenin birbirleriyle kurduğu ilişkiler sayesinde vardı. Kelimeler tek başlarına, donmuş vahitler değildi; canlı ve hareketli idiler; elleri kolları vardı ve birbirlerine tutunuyorlardı. Azerbaycan halk danslarında olduğu gibi bazen birbirlerine paralel tutunuyorlardı, bazen de karşı karşıya gelip birbirlerine göz süzüyorlardı. Dil de hayat gibi böyle bin bir çeşit ilişkiden oluşuyordu ve Kamal Abdulla işte bu ilişkilerin peşindeydi. Araştırmalarında da, roman ve hikâyelerinde de...

 facebook.com/turkedebiyativakfi
 @turkedebiyati72 / @turkedebiyatiV
 @turkedebiyati72 / @tedev78
 tedev30@gmail.com

